

Rapportage

Quickscan Explosieven

Projectnummer: GPR5881

Onderzoekslocatie: P+R terrein in Heinenoord, gemeente Binnenmaas

Hoofdvestiging Amsterdam: Dynamostraat 48 - Postbus 20670 - 1001 NR Amsterdam - T 020 6651368
Vestiging Almelo: Bedrijvenpark Twente 305 - Postbus 103 - 7600 AC Almelo - T 0546 578422

K.v.K. Amsterdam: 33 299 426
info@ta-survey.nl - www.ta-survey.nl

Rapportage

Quickscan naar de mogelijke aanwezigheid van Conventionele Explosieven ter plaatse van P+R terrein in Heinenoord, gemeente Binnenmaas

Projectnummer: GPR5881

In opdracht van:

RPS advies- en ingenieursbureau bv
T.a.v. de heer M. Timmermans
Postbus 5094
2600 GB Delft
Tel: +31 345 63 96 96
Mobiel: +31 653 350 047
E-mail: martijn.timmermans@rps.nl
Internet: www.rps.nl

Adviseur:

T&A Survey BV
Postbus 20670
1001 NR AMSTERDAM
Tel: 020 6651368
Internet: www.ta-survey.nl

Datum rapportage:

31-5-2016

Auteur:

Jeroen Niels

A blue ink signature of Jeroen Niels, featuring a stylized 'J' and 'N'.

Projectleider:

Maurice de Cock

A blue ink signature of Maurice de Cock, featuring a stylized 'M' and 'C'.

Inhoudsopgave	pagina
1 Inleiding en onderzoeksdoel	2
2 Quickscan	3
2.1 Algemeen	3
2.2 Onderzoeksgebied	3
2.3 Literatuurstudie en archiefonderzoek	3
2.3.1 Literatuurstudie	4
2.3.2 Archiefonderzoek	5
3 Conclusie en aanbeveling quickscan	12
4 Betrouwbaarheid.....	13

Bijlage 1 Overzichtskaart onderzoeksgebied

1 Inleiding en onderzoeksdoel

RPS advies- en ingenieursbureau bv ("opdrachtgever") heeft T&A Survey BV ("T&A") op 22 april 2016 opdracht verleend voor het uitvoeren van een quickscan naar de aanwezigheid van Conventionele Explosieven ter plaatse van P+R terrein in Heinenoord, gemeente Binnenmaas.

Achtergrond

Geplande werkzaamheden

Ter plaatse zal een P+R worden gerealiseerd, hiervoor zullen grondroerende werkzaamheden worden uitgevoerd.

Risico explosieven

Aangezien eventueel aanwezige explosieven een risico vormen voor de uit te voeren werkzaamheden, is het van belang dat het onderzoeksgebied op de aanwezigheid van explosieven en andere risicovolle oorlogsrelicten onderzocht wordt. Op basis hiervan kan de voortgang en veiligheid van de werkzaamheden worden gewaarborgd.

Deze quickscan dient inzicht te geven in de noodzaak tot het uitvoeren van een volledig historisch onderzoek. De quickscan is geen volledig onderzoek zoals vermeld in de vigerende wetgeving.

Een gedetailleerd en volledig uitgevoerd historisch vooronderzoek voorkomt het maken van onnodige kosten voor detectie- of benaderwerkzaamheden door het driedimensionaal afbakenen van het verdachte gebied.

Onderzoeksdoel

Doel van deze bureaustudie is het geven van inzicht in de noodzaak aangaande de uitvoering van een volledig historisch vooronderzoek (probleeminventarisatie en probleemanalyse) voor het onderzoeksgebied op basis van beperkt verzameld en geanalyseerd (historisch) feitenmateriaal.

In deze rapportage worden de resultaten van het onderzoek behandeld.

2 Quickscan

2.1 Algemeen

Het mogelijk voorkomen van explosieven in de ondergrond houdt over het algemeen in Nederland verband met oorlogshandelingen gedurende WOII. Voorbeelden hiervan zijn bombardementen (zowel geallieerde als Duitse), gevechten (meidagen 1940, bevrijding 1944-1945), verdedigingswerken (mijnenvelden) en dumpingen (verborgen voor vijand, achterlaten van munitie bij overgave of terugtrekking).

Bij een quickscan worden een beperkt aantal historische gegevens verzameld. Alvorens te starten dient het onderzoeksgebied duidelijk omschreven te zijn. Het verzamelen van historische gegevens wordt gedaan aan de hand van archieven.

2.2 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen aan de Reedijk te Heinenoord ter hoogte van de kruising N217-N489, gemeente Binnenmaas.

Het onderzoeksgebied heeft een oppervlakte van maximaal 8000 m².
Zie bijlage 1 voor een overzichtskaart van het onderzoeksgebied.

2.3 Literatuurstudie en archiefonderzoek

Voor de quickscan zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Intern T&A archief
- Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) te Amsterdam
- Nationaal Archief (NA) te Den Haag
- Koninklijke Bibliotheek te Den Haag
- Internet (algemene informatie en specifiek naslagwerk)

In de volgende paragrafen is een algemene toelichting gegeven over de bronnen die geraadpleegd zijn voor onderhavig onderzoek, gevolgd door een overzicht van de specifiek geraadpleegde stukken en een uitwerking van de resultaten van het onderzoek.

Algemene informatie over de uitwerking van de bronnen

Op basis van de geraadpleegde bronnen (literatuur, archiefstukken etc.) is per onderzochte bron, indien van toepassing, een overzichtstabel opgesteld van de oorlogshandelingen in (de omgeving van) het onderzoeksgebied. De kolom 'bron' verwijst met de juiste annotatie naar de herkomst van de informatie.

Markeringsnummers

Elke relevante oorlogshandeling is voorzien van een markeringsnummer en weergegeven in de inventarisatiekaart in bijlage 1.

De toevoeging 'indicatief' bij het markeringsnummer geeft weer dat de melding niet nauwkeurig geplaatst kan worden en dus indicatief in de inventarisatiekaart is ingetekend. Een indicatief markeringsnummer kan ook als tekstvlak in de kaart staan. Geen toevoeging geeft aan dat de melding (redelijk) nauwkeurig ingetekend kon worden.

De markering 'BOL' (buiten onderzoekslocatie) laat zien dat de melding zich buiten het onderzoeksgebied bevindt, maar wel van belang is voor een algemeen beeld van de omgeving. De markering 'NIK' (niet in kaart) geeft weer dat de exacte locatie van de melding op basis van de beschikbare gegevens niet nader te bepalen was en dat de melding dus niet in de kaart kon worden gezet.

2.3.1 Literatuurstudie

Middels een literatuurstudie is een beeld te verkrijgen van algemene oorlogshandelingen van een gebied, meestal met data van deze gebeurtenissen en soms met zeer relevante details die niet in andere bronnen te vinden zijn. Op basis van de literatuur kan daarmee een algemeen overzicht worden opgesteld met data van gebeurtenissen, op basis waarvan gericht gezocht kan worden in diverse nationale en internationale archiefinstellingen.

Overzichtslijst gebruikte literatuur

Voor de literatuurstudie zijn de onderstaande boeken uit het archief van T&A, de Koninklijke Bibliotheek, het Nederlandse Instituut voor Oorlogsdocumentatie geraadpleegd. In de kolom "bronverwijzing" staat de afkorting die in het overzicht van de relevante gebeurtenissen gebruikt is om naar het betreffende boek te verwijzen.

Auteur	Titel	Uitgegeven	Bronverwijzing
Dekker, L. ea.	Oorlog in de Hoeksche Waard 1940 – 1945	Heinenoord 2015	Dekker (2015)
Klep, C. (red.),	De bevrijding van Nederland 1944-1945, oorlog op de flank	Den Haag 1995	Klep (1995)
Korthals Altes, A.,	Luchtgevaar, luchtaanvallen op Nederland 1940-1945	Amsterdam 1984	Korthals Altes (1984)
Nootenboom, H.	Luchtoorlog Hoeksche Waard 1940-1945	Oosthuizen 2015	Nooteboom (2015)
Studiegroep luchtoorlog 1939-1945	Verliesregister		Verliesregister NIMH
Wüst, W. ea.	One of Our Aircraft is Missing. De luchtoorlog boven de Hoeksche Waard	Muiderberg 2002	Wüst (2002)
Zwanenburg, G.J.,	En nooit was het stil... Kroniek van een luchtoorlog – delen I en II	z.p., z.j.	Zwanenburg (z.j.)

Uitwerking resultaten literatuurstudie

Voor onderhavige quickscan zijn niet al deze boeken geraadpleegd en uitgewerkt, maar is een selectie gemaakt waarvan de verwachting het hoogst is dat er bruikbare informatie in te vinden zou zijn.

Heinenoord

Markering	Datum	Gebeurtenis/locatie	Bron
BOL	10-05-40	Bij de oprit van de Barendrechtse brug in de Hoeksche Waard, waren in de vroege morgen geen Nederlandse troepen aanwezig. Maar nadat burgers melding hadden gemaakt van gelande parachutisten ten noorden van de brug, kreeg de Groepsreserve van het 34 ^e regiment Infanterie te Maasdam de opdracht om versterkingen naar de brug te sturen om te voorkomen dat de vijand de Hoeksche Waard zou binnendringen.	Dekker (2015), 15
BOL	10-05-40	Bij het Goischalkoordse Veer (gem. Heinenoord) komt een Ju-52-3m van 9./KGrzbV 1 (registratienummer 6403) neer.	Verliesregister NIMH
BOL	10-05-40	Het veer bij Goischalkoord was tot zinken gebracht; net over het veer lag een neergestort Duits vliegtuig. Dit toestel was een Junkers- Ju-52, waarvan sommigen bronnen zeggen dat het werd neergeschoten door 2 ^e Luitenant-vlieger Soderman met de G-1, 311. Bewijzen hiervoor zijn er echter niet, mede door het grote aantal Ju-52's was in de omgeving van Waalhaven verloren gegaan.	Nooteboom (2015), 54
5881-001	11-05-40	Rond 11.30 uur begon het inleidende artillerievuur van de batterij op de wasmachinefabriek Velo, gelegen dichtbij de noordelijke oprit van de Barendrechtse brug, waarin de Duitsers hun intrek hadden genomen.	Dekker (2015), 20
5881-002	12-05-40	De commandant van het 3 ^e Grensbataljon kreeg 's-morgens het bevel dat de verdediging van de Barendrechtse brug de hoogste prioriteit had. De manschappen moesten zich ingraven in de dijken en onvoorwaardelijk standhouden.	Dekker (2015), 22

Markering	Datum	Gebeurtenis/locatie	Bron
5881-001	13-05-40	Rond het middaguur was gebleken dat de Barendrechtse brug nog geheel vrij was van Duitsers. Kapiteit Dorreman constateerde een buitengewoon goede geest bij de troepen van het 3 ^e Grensbataljon, maar ook grote vermoeidheid. Links en rechts van de brug lag een sectie pantserafweergeschut (PAG), en links daarvan een sectie mortieren. Rond 14.00 begonnen de Nederlandse mortieren te vuren op de Velo-fabriek. Kort daarom gevolgd door Duits vuur, waarbij een granaat in de opstelling viel.	Dekker (2015), 25-26
5881-002	14-05-40	In de vroege ochtend van 14 mei verlieten de Nederlandse troepen hun posities.	Dekker (2015), 26
BOL	17-03-45	Op de Boonsweg in Heinenoord komt een Vickers Supermarine Spitfire van 603 Squadron RAF (registratienummer XT-H-SM473) neer.	Wüst (2002) 273 ; Verliesregister NIMH
BOL	17-03-45	Net na 14.00 uur stijgen de 12 Spitfires op om de spoorlijn Utrecht-Hilversum aan te vallen. Om 14.45 uur wordt in een duikvlucht bij Maartensdijk de spoorlijn gebombardeerd en over een lengt ervan 100 meter vernield. Op de terugweg, in de omgeving van Blaakse Dijk zien ze een Duitse vachtwagen, gevolgd door paarden getrokken wagens. De commandant geeft opdracht om de boel te bekijken en indien nodig aan te vallen. Het konvooi staat op het punt het dorp binnen te rijden. Hierop geeft de commandant opdracht de aanval te staken. De kans op schade onder de burgerbevolking is te groot. Jack Green heeft echter wel de aanval geopend op de voertuigen, dat direct beantwoord wordt vanaf de grond. De Duitse soldaten begonnen met hun geweren op het vliegtuig te schieten en ook luchtafweer dat bij de Barendrechtse brug stond opgesteld, begon te schieten. Het maakte plotseling een scherpe draai naar links en stortte neer in een onder water gelopen akker.	Nooteboom (2015) 275-276

2.3.2 Archiefonderzoek

De meest belangrijke bronnen van informatie voor een historisch vooronderzoek zijn in de regel de (archief)stukken die gebeurtenissen hebben vastgelegd tijdens en vlak nadat ze plaatsvonden. Dit zijn onder meer processen-verbaal en dagrapporten, die binnen enkele dagen na de gebeurtenis zijn opgesteld en omschrijven wat er heeft plaatsgevonden, foto's die een gebeurtenis of de resultaten ervan vastleggen en militaire verslagen waarin plannen, uitvoering, resultaten en gebruikte explosieven zijn vastgelegd. Archiefstukken hebben in de regel de meeste accurate en betrouwbare gegevens die voor een onderzoek gebruikt kunnen worden, omdat het meestal primaire bronnen betreft die de informatie hebben vastgelegd korte tijd nadat een gebeurtenis plaatsvond.

Aangezien onderhavig onderzoek een quickscan betreft en geen volledig historisch vooronderzoek, is slechts een zeer beperkt archiefonderzoek gedaan. Hierbij is de archiefinstelling geselecteerd waarvan de verwachting is, dat er de meest representatieve informatie aangetroffen kon worden om een goed beeld te krijgen van oorlogshandelingen in het onderzoeksgebied.

Per archief is een inventarisatie opgemaakt van de dossiers waarin relevante informatie verwacht mag worden. Van de dossiers die zijn ingezien is de inhoud beoordeeld op relevantie. Een stuk is niet relevant indien het geen indicaties of contra-indicaties voor de mogelijke aanwezigheid van explosieven in het onderzoeksgebied of de directe nabijheid ervan bevat. De relevante stukken zijn verder uitgewerkt en geanalyseerd in de onderstaande paragrafen.

Voor de laatste kolom van de tabel van de inventarisatie geldt, dat – indien van toepassing – middels een nummer aangeduid is waarom een inventaris niet relevant is bevonden.

De vermelde nummers in de tabel van de inventarisatie van elk archief staan voor het volgende:

1. De in de stukken gemelde gebeurtenissen zijn te ver van het onderzoeksgebied om relevant te zijn;
2. De stukken melden geen (aan) explosieven (gerelateerde gebeurtenissen);
3. De stukken melden geen relevante naoorlogse werkzaamheden;
4. De stukken missen in het archief;
5. De stukken zijn niet ingezien voor onderhavige quickscan.

Gemeentearchief

Archiefstukken uit gemeentearchieven bevatten in de regel de meest gedetailleerde en betrouwbare informatie voor oorlogshandelingen in de gemeente, getroffen locaties, afhandelingen betreffen het zoeken en/of ruimen van explosieven en naoorlogse werkzaamheden. Archiefstukken van gemeentes zijn terug te vinden in een lokaal gemeentearchief en/of in regionale archieven. Bij het raadplegen van het gemeentearchief voor een historisch vooronderzoek worden conform de WSCS-OCE ten minste stukken van de luchtbeschermingsdienst, de stukken over aangetroffen/geruimde CE en oorlogsschaderapporten geraadpleegd.

Voor onderhavige quickscan zijn deze stukken niet geraadpleegd en uitgewerkt, maar is een selectie gemaakt van inventarissen waarvan de verwachting het hoogst is dat er bruikbare informatie in te vinden zou zijn.

Overzichtslijst relevante beschikbare archieven en inventarissen

Heinenoord

De archiefstukken van de voormalige gemeente Heinenoord ligt in het Regionaal Archief Dordrecht:

1018 - Gemeente Heinenoord, 1938 - 1983		
Inv. Nr.	Omschrijving archiefstuk(ken)	Relevant
1739	Stukken betreffende het behandelen van aanvragen om vergoedingen inzake tijdens de oorlog ontstane schade	Nee, 5
1810	Correspondentie inzake het begraven en de graven van oorlogsslachtoffers	Nee, 5
1859	Stukken betreffende de inkwartiering van Duitse soldaten	Nee, 5

Leemte in kennis

- Er zijn geen stukken aangetroffen betreffende aangetroffen/geruimde explosieven;
- Er zijn geen stukken aangetroffen betreffende de luchtbeschermingsdienst.

Nederlands Instituut voor Militaire Historie

Het Nederlands Instituut voor Militaire Historie ("NIMH") is een gespecialiseerd kennis- en onderzoekscentrum op het gebied van de Nederlandse militaire geschiedenis en beschikt onder andere over de volgende collecties:

- Collectie 409 "Gevechtsverslagen en rapporten mei 1940"
- Collectie 575 "Duitse verdedigingswerken in Nederland en rapporten van het Bureau Inlichtingen te Londen (1940-1945)"

In het Nederlands Instituut voor Militaire Historie zijn de volgende archieven geraadpleegd:

Collectie 409 "Gevechtsverslagen en rapporten mei 1940" *		
Inv. Nr.	Omschrijving archiefstuk(ken)	Relevant

* Voor deze stukken is de informatie uit de Groene Serie (Stafwerk) gebruikt. Hieruit was op te maken dat er geen aanleiding was om Collectie 409 nog te raadplegen.

Groene Serie, Hoofddeel III "Nederlandse Verdediging tegen Duitse aanval van 10-19 mei 1940"		
Inv. Nr.	Omschrijving archiefstuk(ken)	Relevant
hoofddeel III, deel 4, onderdeel B	Zuidfront van de Vesting Holland mei 1940	Ja

Uitwerking resultaten archiefstudie NIMH

Markering	Datum	Gebeurtenis/locatie	Bron
BOL	11-05-40	Toen de morgen onder het af en toe wisselen van vuur met de bezetting van de fabriek voorbijging zonder dat iets van de 4^e Compagnie werd bemerkt, besloten de beide luitenants niet langer te wachten, doch tot de stormaanval over te gaan. Op dit ogenblik verscheen de Chef van de Staf van de Groep Kil, die het aanvalsplan goedkeurde, doch van oordeel was dat, alvorens met enige kans op succes over de omstreeks 500 m lange smalle brug kon worden gestormd, een inleidend artillerievuur noodzakelijk was. De mogelijkheid hiertoe was aanwezig, daar 1-II-23 R.A. zich juist in de nabijheid van Blaak bevond. Te 12.30 volgde de inleidende beschieting op de fabriek, versterkt door infanterievuur uit de vuurbasis onder bevel van luitenant Van Urk. De groepen van 3-3 G.B. rukten ter weerszijden van de weg in twee colonnes op. Ongeveer tegelijkertijd met het einde van het artillerievuur sprong de luitenant, het pistool in de vuist, op de brug en stormde, gevolgd door zijn mannen voorwaarts. Aan het einde van de mislukte stormaanval beval de compagnie zich voorhands ter verdediging in te richten en gaf opdracht, ter opheffing van het moreel, door 1-III-23 R.A. een vergeldingsvuur te doen afgeven.	III-4B, 85-87
5881-002	12-05-40	3 G.B. verdedigt front noord de Oude Maas van en met Kuipersveer tot en met Heinenoord. Zwaartepunt tegenover hefbrug Barendrechtscheveer. Eén Bt. [batterij] van 23 R.A. nabij blaak treedt onder bevel van C-3 G.B.. Troepen ingraven in dijken, onvoorwaardelijke standhouden.	III-4B, 258

Nationaal Archief Den Haag

In het Nationaal Archief van Den Haag is een onder toegang 2.04.53.15 – “Binnenlandse Zaken” een collectie berichten beschikbaar van gemeentes gericht aan Rijksinspectie Luchtbescherming te Den Haag. Dit zijn meldingen van de gemeentes en provincies betreffende gebeurtenissen waarbij voorwerpen vanuit de lucht in de gemeente terecht zijn gekomen, vliegtuigbeschietingen en bombardementen. De stukken betreffen voornamelijk de periode 1940-1943. Deze stukken voegen weinig tot niets toe aan de processen-verbaal van de Luchtbeschermingsdienst van de gemeentes zelf, maar wanneer die stukken verloren zijn gegaan, zijn de stukken uit het Nationaal Archief een waardevolle bron van informatie.

Overzichtslijst geraadpleegde toegang en inventarissen

Toegang 2.04.53.15 – Binnenlandse Zaken; Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, 1937-1946

Inv. Nr.	Omschrijving archiefstuk(ken)	Relevant
39	Ingekomen en minuten van uitgegane brieven van en aan diverse overheidsinstellingen 1940 – 1941: Commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland, nrs. 18.3.2 - 18.3.51	Ja
76	Meldingen en processen -verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde Luchtactiviteiten 1940-1941: Zuid-Holland	Nee, 1

Toegang 2.04.110 - BiZa / Korps Hulpverleningsdienst 1945-1974

Inv. Nr.	Omschrijving archiefstuk(ken)	Relevant
5	Correspondentie van de Hulpverleningsdienst. 1959-1974	Nee, 1
20	Registers met krantenknipsels inzake explosieven. Z.d.	Nee, 1
21	Registers met krantenknipsels inzake explosieven. 1945-1947	Nee, 1
22	Registers met krantenknipsels inzake explosieven. 1957-1959	Nee, 1
28	Verzameling krantenknipsels inzake de Hulpverleningsdienst. [1947-1970]	Nee, 1

Toegang 2.05.44 – Inventaris van het archief van het Nederlandse Gezantschap / Ambassade in Groot-Brittannië (en Ierland tot 1949), 1813-1954

Inv. Nr.	Omschrijving archiefstuk(ken)	Relevant
1414	Stukken betreffende luchtbombardementen van de R.A.F. op Nederland. 1940-1945.	Ja

Toegang 2.13.71 – Inventaris van de archieven van het Ministerie van Defensie te Londen [1940-1941]; Ministerie van Oorlog te Londen [1941-1945]; Departement van Oorlog: Bureau Londen [1945-1947], (1933) 1940-1947 (1974)

Inv. Nr.	Omschrijving archiefstuk(ken)	Relevant
368	Stukken betreffende luchtbombardementen in Nederland. 1941, 1944-1945	Nee, 1
576-577	Stukken betreffende luchtaanvallen op en inundaties van Nederland. 1940-1945	Nee, 1

Uitwerking resultaten archiefstudie Nationaal Archief Den Haag

Markering	Datum	Gebeurtenis/locatie	Bron
BOL	4-08-40	Hedenmorgen zijn een aantal bommen gevallen in een buitenpolder bij Kuipersveer onder de gemeente Heinenoord, vermoedelijk 7 waarvan 2 niet ontploft.	2.04.53.15 - 39
BOL	4-08-40	In aansluiting hierop was de tijd van de bominslag 1.30 in de polders Avenhil bij Kuipersveer. Het waren 9 bommen waarvan 2 waarschijnlijk niet ontploft, deze zitten diep in de grond.	2.04.53.15 - 39
BOL	17-02-45	Bij een tactische aanval op een vliegen bom-installatie bij de suikerfabriek te Puttershoek werd door 48 Typhoons met 21 ton brisantbommen aangevallen.	2.05.44 -1414
BOL	25-02-45	Wederom vliegen bom-installaties ten westen van Dordrecht aangevallen.	2.05.44 -1414
BOL	9-09-44	Aanval op de hefbrug over de Oude Maas bij Barendrecht door enige 500-lbs bommen getroffen.	2.05.44 -1414

NIOD

Er zijn – naast de voor historisch vooronderzoek gebruikelijke archiefinstellingen – diverse uiteenlopende archiefinstellingen in Nederland die relevante informatie voor een quickscan (kunnen) bevatten. Dit betreft vaak kleinere archieven van bijvoorbeeld lokale musea, heemkundige en geschiedkundige kringen en soms zelfs privé archieven.

Overzichtslijst geraadpleegde toegang en inventarissen

Toegangsnummer 077 - Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen - Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West		
Inv. Nr.	Omschrijving archiefstuk(ken)	Relevant
518	Verslagen van de Befehlshaber der Ordnungspolizei betreffende de luchtaanvallen op Nederlands grondgebied van 21 tot en met 27 augustus 1940	Nee, 1
993	Verslagen betreffende geallieerde luchtaanvallen op bewapeningsbedrijven in Hengelo en de gasfabriek in Rotterdam, 1942-1943	Nee, 1
1328	Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941	Nee, 1
1332	Stukken betreffende vijandelijke luchtaanvallen, landingen van vijandelijke vliegeniers, het vinden van versperringsballons, het werpen van springstoffen en het gebruik van sabotagematerialen, 1940-1943	Nee, 1
1759	Berichtgevingen betreffende neergekomen vliegtuigen, 1943	Nee, 1
1855	Telegrammen van de marechaussee regio Rotterdam aan het 3. Polizeibatalion over bominslagen en delicten, 27-30 november 1944	Nee, 1

Toegangsnummer 216K - Collectie Departement van Justitie		
Inv. Nr.	Omschrijving archiefstuk(ken)	Relevant
179	Ingekomen en minuten van uitgegane stukken, 16 december 1942 - 21 november 1944	Nee, 1
180	Rapporten van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politiekorpsen en de Marechaussee inzake het geven van het sein luchtalarm, het neerstorten van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen en de vondst van niet-ontplofte explosieven, 23 juni 1943 - 28 april 1944	Nee, 1
181	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten: Aalsmeer-Apeldoorn	Nee, 1
182	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten: Arcen-Arnhem	Nee, 1
183	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten: Baarn-Burgh	Nee, 1
184	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten: Capelle a/d IJssel - Dwingeloo	Nee, 1
185	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten: Echt-Zwolle	Nee, 1
186	Meldingen van verschillende gemeenten betreffende ongevallen, beschietingen, bombardementen en het afwerpen van (lege) benzinetanks door vliegtuigen	Nee, 1
188	Meldingen van luchtalarm in de provincies Gelderland en Overijssel, 18 september 1944 - 16 januari 1945	Nee, 1
844	Rapport van de Marechaussee Clinge aan de hoofdinspecteur van de Luchtbescherming inzake het neerstorten van een vliegtuig, 3-5 januari 1944	Nee, 1

Uitwerking resultaten archiefstudie NIOD

Markering	Datum	Gebeurtenis/locatie	Bron
BOL	25-10-40	Om 7 uur, in Puttershoek (Zuid-Holland), bominslag in suikerfabriek. Tot nu toe 25 doden. Fabriek in brand gezet.	077-1328
BOL	10-02-41	Om 22.00 uur, in Westmaas (Zuid-Holland), 1 bom in de buurt van boerderij afgeworpen. 1 lichtgewonde. 2 paarden en 2 koeien gedood.	077-1328
BOL	10-02-41	Om 22.30 uur, in Maasdam (Zuid-Holland), 10 brandbommen in het vrije veld afgeworpen. Geen schade.	077-1328
BOL	11-02-41	In Mijnsheerenland (Zuid-Holland), 1 niet ontbrande brandbom gevonden.	077-1328

Archief van de MMOD

In de periode van 1945-1972 werden de munitieruimingen uitgevoerd door verschillende instanties, die de ruiminggegevens zelf bijhielden. De gegevens, indien nog voorhanden, zijn nooit centraal gearchiveerd en ontsloten. Een klein deel bevindt zich in het Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst ("MMOD") van het Centraal Archief Depot Ministerie van Defensie, waarin de ruimingen in de periode 1945-1947 zijn ontsloten. Soms worden in andere archieven ook ruiminggegevens aangetroffen, maar het overgrote deel van deze gegevens is niet meer te achterhalen. Daarom bestaat er een hiaat in de informatie over munitieruimingen voor de periode 1947-1972.

Uitwerking resultaten archiefstudie MMOD-archief

In het MMOD-archief zijn geen relevante stukken gevonden.

Archief van de EOD

Vanaf de jaren zeventig heeft de Explosieven Opruimingsdienst ("EOD") de ruimingen van explosieven uitgevoerd, gerapporteerd en gearchiveerd. Deze munitie opruimingsrapporten ("MORA's") van de EOD zijn de belangrijkste bron van informatie over munitieruimingen vanaf 1972.

Overzichtslijst geraadpleegde MORA's

De MORA's niet ingezien, dit viel buiten de scope van de quickscan:

Heinenoord	
WO nr	Locatie
19751371	Pijpleidingopslag langs Sluisendijk
19751544	Kerkplein 6, Heinenoord
19772274	Hoeksewaard
19813283	Goidschalxoordsedijk, Heinenoord
19823554	Zomerlandseweg 1, Heinenoord
19840120	gemeentewerken, Heinenoord
19852005	Heinenoord
19870658	Dorpstraat 63, Heinenoord
20030292	Dorpstraat 112, Heinenoord
20050087	[Niet bekend]

Uitwerking resultaten bestudering mijnenkaarten

De mijnenkaart van de EOD is niet ingezien. Dit viel buiten de scope van onderhavige quickscan.

Informatie van internet

Tegenwoordig is ook internet een goede bron voor informatie, ook voor historisch vooronderzoek. Hoewel op internet informatie staat waarvan de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid in twijfel getrokken kunnen worden, zijn er tegenwoordig ook veel archiefinstellingen die foto's, archiefstukken, dagboeken en meer gedigitaliseerd materiaal beschikbaar hebben gesteld via hun website. Daarnaast is er informatie te vinden van amateur historici, krantenberichten van de afgelopen decennia, contactgegevens van mogelijke getuigen en locatiedeskundigen en meer.

Overzicht geraadpleegde websites

Voor het onderzoek zijn de onderstaande websites geraadpleegd. In de kolom "bronverwijzing" staat de afkorting die in het overzicht van de relevante gebeurtenissen gebruikt is om naar de betreffende website te verwijzen.

Website	Korte toelichting	Bronverwijzing
http://www.zuidfront-holland1940.nl/index.php?page=3e-grensbataljon-4	Postities 3e Grensbataljon op 12 mei 1940	Zuidfront Holland 1940
http://www.s-gravendeel.net/agenda/2015-05-04-1075-herdenking-jack-dawson-green.html	Herdenking Jack Dawson Green	's-Gravendeel
http://nl.tracesofwar.com/artikel/13911/Monument-Jack-Dawson-Green.htm	Monument Jack Dawson Green	Tracesofwar

Uitwerking resultaten websites

Markering	Datum	Gebeurtenis/locatie	Bron
5881-002	12-05-40	3.GB nam nadien posities in langs de Oude Maas, waarbij de hoofdmacht zich dieper opstelde. De twee laagste compagnieën werden rondom Blaak opgesteld. De 3e Compagnie, die een belangrijke rol bij de aanval over de brug had gespeeld, werd teruggetrokken van de brug en iets achterwaarts van de oever opgesteld. Het detachement Van Urk, met uitzondering van de zware mitrailleurs, evenzo. De zware wapens bleven nabij het landhoofd opgesteld staan, waarbij de beide PAGs de kunstweg afsloten, gestaffeld achter mekaar opgesteld.	Zuidfront Holland 1940
BOL	17-03-45	Op 17 maart 1945 sneuvelde de Royal Australian Air Force vlieger Warrant Officer Jack Dawson Green, ingedeeld bij No. 603 "City of Edinburgh" Squadron van de Britse Auxiliary Air Force. Hij werd tijdens zijn oorlogsmiszie - boven ons bezette Nederland - neergeschoten door Duits afweergeschut. Dat geschut stond opgesteld bij de voormalige Barendrechtse brug. Met zijn Spitfire Mk. XVI stortte hij neer nabij Heinenoord in de Hoeksche Waard.	's-Gravendeel
BOL	17-03-45	Op 17 maart 1945 stortte de Australische Warrant Officer Jack Dawson Green neer op deze locatie. Dit monument, wat hem herdenkt, is opgericht op 3 mei 2010. Tevens is er een fietspad naar hem vernoemd.	Tracesofwar

Luchtfoto's

In WOII zijn door de geallieerden diverse fotoverkenningsvluchten boven Nederland uitgevoerd. Deze luchtfoto's zijn terug te vinden in diverse archieven in Nederland en in het buitenland. Er zijn voor onderhavige quickscan geen luchtfoto's geraadpleegd; dit viel buiten de scope van de opdracht.

3 Conclusie en aanbeveling quickscan

Er zijn geen feiten gevonden die de aanwezigheid van explosieven doet vermoeden. Er is diensgevolge geen noodzaak een historisch vooronderzoek uit te voeren.

4 Betrouwbaarheid

De quickscan, behandeld in deze rapportage, is op zorgvuldige wijze uitgevoerd volgens algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Middels een ISO-9001 en VCA** gecertificeerd kwaliteitssysteem waarborgt T&A de kwaliteit van haar diensten.

De quickscan is niet volgens het WerkveldSpecifieke CertificatieSchema "Opsporen Conventionele Explosieven" (WSCS-OCE).

T&A streeft naar een zo groot mogelijke representativiteit van het onderzoek. Een quickscan is echter gebaseerd op een (relatief) beperkt archiefonderzoek. Zodoende blijft het mogelijk dat relevante informatie niet wordt achterhaald.

T&A acht zich niet aansprakelijk voor de schade die mogelijk voortvloeit uit het gebruik van haar onderzoeksresultaten.

Bijlage 1 Overzichtskaart onderzoeksgebied

